

**NEWFOUNDLANDINKOIRAN
ROTUKOHTAINEN
JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
vuosille 2011 - 2015**

Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys ry Finska Newfoundlandshundföreningen rf

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt pp.kk.vuosi
Ohjelman voimaantuloaika
SKL vahvistanut voimaantuloajan pp.kk.vuosi

Laatinut: Ajo Miia
Eskelinen Johanna
Kankkonen Tiina
Kultavuori Kirsi
Lummaa Virpi
Mattila Eeva-Maria
Maunonen-Eskelinen Irmeli
Paajala Virpi
Rikkonen Janica
Salmelin Bettina
Sarenius Nina
Savioja Marja

Ulkoasu: Isoluoto Katariina
Soisalo Teppo

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
1. Yhteenveto.....	3
2. Rodun tausta.....	4
Rodun alkuperä ja kehitys.....	4
Käyttötarkoitus ja ulkomuoto.....	5
Rodun kehitys Suomessa.....	5
3. Järjestöorganisaatio ja sen historia.....	6
Jalostustoimikunta.....	6
Terveyskyselytoimikunta.....	6
4. Nykytilanne.....	7
Populaation koko ja rakenne.....	7
Luonne ja käyttöominaisuudet.....	9
4.2.1 Vesipelastuskoe eli VEPE.....	10
Terveys.....	12
Ulkomuoto.....	17
5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta.....	18
6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat.....	18
Visio.....	18
Rotujärjestön tavoitteet.....	18
Rotujärjestön strategia.....	19
Mahdollisuudet ja uhat.....	22
Varautuminen ongelmiin.....	23
Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi.....	23
7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta.....	24
8. Lähteet.....	24
9. Liitteet.....	24

1. YHTEENVETO

Newfoundlandinkoira on aikoinaan käytetty muun muassa tukkikuormien vetämiseen sekä kalastajien apuna verkkojen vetämisessä. Nykyisin se on lähinnä seurakoira. Vaikka newfoundland ei tänä päivänä toimi sellaisessa tehtävässä, jossa se on alunperin ihmisen apuna ollut, on jalostustyössä kunnioitettava rodun alkuperää ja pyrittävä säilyttämään rodun alkuperäiset ulkomuoto-, luonne-, ja käyttöominaisuudet. Halukkuus vesityöskentelyyn on yksi rodun tärkeimmistä ominaispiirteistä. Sitä mittaamaan on kehitetty rodunomainen koemuoto VEPE eli vesipelastus.

Näyttelyiden ja vesipelastuksen lisäksi newfoundlandinkoirien kanssa harrastetaan jonkin verran tottelevaisuutta, agilityä ja pelastuskoiralajeja.

Rodun suosio Suomessa on pysynyt vakaana ja kysyntä maltillisena. Keskimäärin viiden viimeisen vuoden aikana on rekisteröity noin 200-250 pentua/vuosi, joista noin 4 % on tuontikoiria.

Newfoundlandinkoiran yleinen terveystilanne on nykyään melko hyvä. Rodun keski-ikä on noin 8-9 vuotta. Vakavimpia ongelmia menneinä vuosina kuten muillakin raskailla roduilla, ovat olleet erilaiset kasvuhäiriöt esim. lonkka- ja kyynärnivelistä. Suomessa yksi kartoitusta vaativa asia on geneettisesti periytyvä sairaus *kystinuria*, jonka testataan koirien DNA:sta. Kystinuriatitulos otetaan huomioon jalostuksessa. Polven ristisiteiden repeytymiset tai katkeamiset jopa nuorilla koirilla ovat huolestuttavasti yleistyneet. Newfoundlandinkoirilla esiintyy myös sydänsairauksia, mutta nämä ovat Suomessa toistaiseksi verrattain harvinaisia. Rodussa esiintyy myös jonkin verran iho-ongelmia, lähinnä paksun turkin alla märkiviä ihoalueita (hot spot). Rotujärjestö painottaa, että tiedon kerääminen sekä avoin tiedonjako esim. kasvattajien kesken ovatkin avainasemassa, jotta tiedetään eri sukujen yhteensopivuus taikka yhteensopimattomuus ja mahdolliset terveysongelmat, joita yhdistelmässä saattaa ilmetä. Tämän tiedon kokoamista varten on laadittu pentuelomake. Myös newfoundlandinkoirien omistajia kannustetaan aktiivisuuteen terveystietojen antamisessa. Tietoja kerätään terveystietolomakkeella. Lisäksi on laadittu myös kysely newfoundlandinkoirien luonteesta (Ilite x).

Ulkomuodosta puhuttaessa voimme yleisesti todeta tyyppin parantuneen, samoin rakenteet sekä luustot ovat nykyään useimmilla hyvät. Kuitenkin ongelmia on etuosissa, jotka ovat kaventuneet vaikuttaen huonontavasti koirien etuliikkeisiin. Korkeat hännänkiinnitykset ja korkealla kannetut hännät ovat jossain määrin lisääntyneet. Turkit ovat takavuosisista yleisesti suoristuneet, mutta laatu vaihtelee hyvistä villaviin ja vesikoiralle jopa liian pitkiin karvapeitteisiin.

2. RODUN TAUSTA

Rodun alkuperä ja kehitys

Newfoundlandinkoiran, kuten monen muunkaan koirarodun tarkkaa alkuperää ei ole pystytty kiistatta jäljittämään, mutta useimpien oletusten mukaan rotu on kehittynyt Kanadassa Newfoundlandin saarella jo varhain osittain intiaanien koirista, sekä myöhemmin noin 1000-luvun tienoilla saarella vierailleiden viikinkien jälkeensä jättämistä 'suurista mustista karhukoirista', joita viikingit arvostivat niiden hyvien työ- ja vesikoiraominaisuuksien vuoksi.

Saari jäi viikinkien jälkeen unohduksiin muutamaksi sadaksi vuodeksi, kunnes italialainen Giovanni Caboto (John Cabot) löysi uudelleen Newfoundlandin 1497. Hän kohtasi saarella koirarodun, joka vähintään sadan sukupolven ajan oli sisä- ja linjasiitoksen tuloksena vakiintunut, sekä vahvistunut ankarien luonnonolojen jatkuvasti karsiessa kantaa. Saariyhdyskunnan eri saarilla kasvaneiden koirien tyypit erosivat hieman toisistaan värien ja koon osalta, mutta kaikkia yhdisti palvelualtis luonne, sekä kyky työskennellä vedessä. St. Pierren ja Miguelon ulkosaarten koirat olivat hieman pienempiä ja kokonaan mustia, kun taas pääsaaren ja pohjoisosan koirat olivat valkomustia, sekä korkearaajaisia.

Tämä vettä rakastava koirarotu, jolla oli selvät uimaräpylät varpaidensa välissä oli ilmeisesti voimakkaan sukusiitoksen ansiosta perimältään dominoiva risteytyessään myöhemmin rotujen kanssa, joita Caboton jälkeisillä siirtokunnilla oli mukanaan.

1500-1700 –luvulla Newfoundlandiin matkanneet englantilaiset siirtolaiset ja kalastajat ovat todennäköisesti osaltaan vaikuttaneet koirakannan kehitykseen mukanaan tuomillaan, paikallisia koiria kookkaammilla valkoisilla tai mustavalkoisilla koirillaan, joita Englannissa oli jo kauan kasvatettu 'pihakoiran', 'teurastajan koiran', tai 'vetokoiran' nimellä. Näiden koirien uskotaan vaikuttaneen rodun valkomustan muunnoksen syntymiseen.

Vuodesta 1870 alkaen koiria alettiin tuoda Newfoundlandista Englantiin (pääasiallisesti ensin valkomustia yksilöitä), jossa rotu kehitettiin nykymuotoonsa. Sukutauluja alettiin kirjata ylös ja näyttelytoiminta käynnistyi. 1890-luvulla Englantiin tuotiin ensisijaisesti mustia koiria, jotka vuosien mittaan tulivat siellä myös valkomustia suositummaksi.

Ensimmäinen maailmansota verotti parhaita sukulinjoja Euroopassa, mutta englantilainen herra Bland pystyi säilyttämään joitakin arvokkaita siitoseläimiä ja 1922 syntyi Siki, josta tuli rodun yksi merkittävimmistä kantakoirista sekä Englannissa, että USA:ssa. Maailmansotien välissä rotu eli kukoistuskauttaan Englannissa ja sieltä vietiin monia laadukkaita koiria ulkomaille siitoskäyttöön.

Newfoundlandinkoiran synnyn alkuhämärän on Bo Lande 'Field and Stream'-lehdessä aikanaan kuitannut kauniisti: *"Olkoon sen alkuperä mikä tahansa, se tuli ihmisen näköpiiriin suurena koirana, jolla oli se koko ja se voima, jotka vaadittiin sille annettujen tehtävien täyttämiseksi"*.

2.2 Käyttötarkoitus ja ulkomuoto

Newfoundlandinkoira on kookas, ruumiinrakenteeltaan voimakas koira ja sitä on ennen käytetty mm. valjakkoina tukkikuormien vetämiseen, sekä hyvänä ja kestäväenä uimarina kalastajien apuna verkkojen vetämisessä. Rodulla on kylmiin vesiin soveltuva paksu, vettä hylkivä turkki, sekä vahva melamainen häntä. Lisäksi newfoundlandinkoiralla on 'räpylät', eli uimista helpottava selvä ihopoimu varpaidensa välissä.

Rotua on myös käytetty ja käytetään yhä vesipelastuksessa. Mm. Ranskan rannikkovartiostolla on vuorovesialueellaan venekuntia, joissa nöffi kuuluu olennaisesti pelastusmiehistöön. Samoin Italiassa rotua käytetään aktiivisesti hengenpelastustehtävissä.

Newfoundlandinkoirien rodunomainen käyttökoe on vesipelastuskoe. Ensimmäiset vesipelastuskokeet järjestettiin 1800-luvun loppupuolella Englannissa. Nykyään vesipelastuskokeita järjestetään lukuisissa Euroopan maissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Eri maiden säännöt ja koeliikkeet poikkeavat toisistaan. Suomeen laji tuli vuonna 1989 ja vuodesta 1992 lähtien vesipelastuskoe on ollut virallinen koemuoto. Suomessa vesipelastuskokeiden tarkoituksena on ylläpitää erityisesti lajin alkuperäisrotujen, newfoundlandinkoirien ja landseerien, pelastusvaistoa ja uimataittoa. Kokeessa testataan myös koiran kykyä toimia vedessä, mitataan sen fyysistä kuntoa sekä testataan koiran rodunomaisia taipumuksia. Vesipelastuskokeisiin osallistuu varsin vähän newfoundlandinkoiria, mutta kokeisiin osallistujien lisäksi useat newfoundlandinkoirat osallistuivat vesipelastusharjoituksiin ja -leireille.

Newfoundlandinkoiria osallistuu myös tottelevaisuuskokeisiin huolimatta siitä, että rodulla ei ole erityisen paljon miellyttämisenhalua ja se on jossain määrin itsepäinenkin. Muutama newfoundlandinkoira on edennyt tottelevaisuuskokeissa erikoisvoittajaluokkaan.

Kuitenkin rotua käytetään nykyisin enimmäkseen pelkkänä seurakoirana, johon se soveltuu erinomaisen luonteensa vuoksi mitä parhaimmin. Sen henkiset ominaisuudet ja esimerkiksi suhtautuminen pieniin lapsiin ja muihin elollisiin olentoihin ovat tunnetusti erinomaiset.

2.3 Rodun kehitys Suomessa

Ensimmäiset koirat tulivat vuonna 1949 Hollannista Suomeen Gerold Blombergin (kennel Gerogeest) toimesta, eli uros Pére Noble van Nordwige, sekä narttu Theresia van de Drie Anjers. Nämä kaksi koiraa, sekä niiden jälkeläiset muodostivat sen pohjan jolle alkava kasvatustyö perustettiin. 50-luvun aikana Hollannista tuotiin vielä kolme narttua, sekä Saksasta sisarukset Bianca & Britta von Hause Eick Söhne. Näin synnytettyä kotimaista kantaa vahvistettiin 60 – 70 -luvuilla tuomalla koiria myös mm. Ruotsista ja Saksasta.

80-luvulla rotuun vaikutti ehkä eniten Tanskasta aikuisena tuotu uros Ursulas Tailwind Tais, jonka jälkeläisistä peräti 31 kpl saavutti valion arvon ja tänä päivänäkin monen valion takaa löytyy tämä maineikas uros. 90-luvulta tähän päivään monet kasvattajat ovat olleet aktiivisia, sillä tuontikoiria sekä siitoslainassa olevia uroksia on ollut paljon. Pääsääntöisesti nämä ovat olleet Tanskasta, USA:sta, Italiasta, Ruotsista, Saksasta, sekä Hollannista. Runsas ulkomaalaisten koirien käyttö yhtäältä laajentaa geenipoolia (geenitarjontaa), mikä on ehdottoman tärkeä ja hyvä asia, ja toisaalta tuo vastapainoksi Suomessa ennestään joko

harvinaisia tai tuntemattomia vikoja ja sairauksia. Nyt työsarkana onkin säilyttää hyvät rotuun hankitut ominaisuudet ja pyrkiä pääsemään eroon ongelmista.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Newfoundlandinkoirayhdistys r.y. – Finska Newfoundlandshundföreningen r.f. perustettiin Tampereella 16.2.1952. Kiinnostus rotua kohtaan lisääntyi pikkuhiljaa vuosien varrella ja rekisteröintien määrä lisääntyi tasaisesti. 80-luvulle tultaessa rekisteröintimäärät vaihtelivat vuosittain sadan molemmin puolin, mutta vuosikymmenen lopulla niitä kertyi jo pitkälle yli kahdensadan.

90-luvun alussa rekisteröintien määrä nousi yli 400 koiraan vuodessa. Nyt 2000-luvun puolella tultaessa pentumäärä on kääntynyt laskuun ja alittanut 300 vuosittaisen rekisteröinnin.

Yhdistyksen jäsenmäärä on huippuvuosina ollut hieman alle 1000, mutta penturekisteröintien vähentyessä näkyy myös pudotusta jäsenmäärässä. 31.12.2010 jäseniä oli VARMISTETAN TILANNE JÄSENSIHTTEERILTÄ???? kpl.

Yhdistyksen hallitus koostuu vuosikokouksen valitsemasta puheenjohtajasta, sekä kuudesta (6) varsinaisesta, yhdestä (1) varajäsenestä, jotka valitaan aina kahdeksi (2) vuodeksi kerrallaan.

3.1. Jalostustoimikunta

Jalostustoimikunta toimii hallituksen alaisena ja muodostuu 3-5 hallituksen siihen päteviksi katsomista henkilöistä. Toimikausi on aina kaksi (2) vuotta.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on varsinaisen jalostusneuvonnan lisäksi kerätä ja jakaa jäsenistölle rotumme jalostukseen liittyvää tietoa. Yhtenä keinona tiedonkeruussa käytetään pentuelomaketta (Liite 1). Toimikunta huolehtii myös tuomarikoulutuksista, kollegioista ja jalostustarkastuksista, sekä järjestää erilaisia terveys- ja muun aiheisia luentotilaisuuksia jäsenille.

3.2. Terveyskyselytoimikunta

Terveyskyselytoimikunta on hallituksen toimesta perustettu vuonna 2003, koska katsottiin olevan tarvetta kartoittaa laajemmin rotumme terveydentilaa. Hallitus nimeää toimikuntaan tarpeen mukaan 1-3 henkilöä, sekä on laatinut toimikunnalle toimintaohjeen (Liite 2).

Toimikunnan on tarkoitus koota, analysoida ja tilastoida tietoa koiristamme yhteistyössä jalostustoimikunnan sekä hallituksen kanssa tähän tarkoitukseen suunnitellun terveystarkastuslomakkeen avulla (Liite 3). Lisäksi on laadittu myös kysely newfoundlandinkoirien luonteesta (liite x).

4. NYKYTILANNE

4.1. Populaation koko ja rakenne

Viimeisen kymmenen vuoden aikana (2001-2010) on Suomessa rekisteröity yhteensä 2547 newfoundlandinkoira, eli keskimäärin 255 koira vuosittain (kotimaiset pennut sekä tuontikoirat). Vaikka vuosittaista vaihtelua esiintyy (alhaisin vuosittainen rekisteröintimäärä viimeisen kymmenen vuoden aikana 203 koira, korkein 300), kannan tilanne on ollut verrattain vakaa. Tuontikoiria on rekisteröity vuosittain 6-12 kappaletta (Taulukko 1). Koirien lukumäärän lisäksi on jalostuksessa kuitenkin syytä tarkastella myös koirapopulaation sukulaisuusrakennetta ja yksilöiden geneettistä erilaisuutta.

Monien koirarotujen geneettinen populaatiokoko on tyypillisesti hyvin pieni, vaikka rotu olisikin lukumääräisesti runsas. Mitä monimuotoisempi rotu on ja mitä laajempi jalostuspohja on käytävissä, sitä useampia erilaisia versioita rodussa on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suoja monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25%, puolisisarparituksessa 12,5% ja serkusparituksessa 6,25%. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5%. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5%. Vaikka sukusiitoksella pyritäänkin koiranjalostuksessa yleisesti tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä, on huomattava, että sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10%. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdus- ja allergia-alttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Suomessa viimeisen 15 vuoden aikana rekisteröityjen newfoundland-pentueiden keskimääräinen vuosittainen sukusiitosaste on vaihdellut 1.28% ja 3.24% välillä

(Taulukko 1), eli ollut kokonaisuudessaan verrattain alhainen suhteessa moniin muihin yhtä yleisiin rotuihin. On kuitenkin huomattava, että sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, ja ylläolevat luvut perustuvat vain neljän sukupolven tietoihin ja ovat siis aliarvioita. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %. Esimerkiksi vuonna 2010 rekisteröidyistä 44 newfoundland-pentueesta tämä raja ylittyi vain kahdella pentueella (max. 7%) ja vuonna 2009 46 pentueesta myös kahdella (max. 7%). Neljän sukupolven perusteella täysin ulkosiitettuja pentueita (sukusiitosprosentti 0.0) oli sekä vuonna 2009 ja 2010 molempia 5 kappaletta. Kokonaisuutena newfoundlandinkoiran rekisteröityjen pentueiden sukusiitosasteet ovat siis verrattain maltillisia. Pentueiden sukusiitosasteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia suuntaan tai toiseen viimeisen 15 vuoden aikana (Taulukko 1).

Taulukko 1. Newfoundlandinkoirien vuosittaiset rekisteröinnit, käytettyjen jalostuseläinten lukumäärä ja keski-ikä ja pentueiden sukusiitosaste vuodesta 1996 vuoteen 2010. Lähde: KoiraNet

vuosi	-10	-09	-08	-07	-06	-05	-04	-03	-02	-01	-00	-99	-98	-97	-96
Pennut (kotimaiset)	213	233	287	254	259	290	219	287	194	215	270	178	360	247	383
Tuonnit	6	8	12	11	8	10	9	12	9	11	12	3	6	12	6
Rekisteröinnit yht.	219	241	299	265	267	300	228	299	203	226	282	181	366	259	389
Pentueet	44	46	55	51	52	54	44	51	40	41	51	42	65	44	73
Pentuekoko	4,8	5,1	5,2	5,0	5,0	5,4	5,0	5,6	4,8	5,2	5,3	4,2	5,5	5,6	5,2
Kasvattajat	30	28	32	30	31	36	26	28	22	28	30	24	41	30	50
Jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	28	25	28	21	25	29	25	22	26	18	25	18	38	21	42
- kotimaiset	19	11	15	11	15	18	16	10	14	9	13	8	23	11	26
- tuonnit	3	4	7	5	5	6	7	7	6	7	11	8	12	10	10
- ulkomaiset	6	10	6	5	5	5	2	5	6	2	1	2	3	0	6
Urosten jalostuskäytön ikä	4v 7kk	5v	4v 4kk	3v 10kk	3v 10kk	3v 10kk	4v 1kk	3v 8kk	4v	4v 11kk	3v 3kk	3v 10kk	4v 3kk	4v 7kk	3v 6kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	42	45	53	50	51	54	44	51	39	41	51	42	63	44	71
- kotimaiset	36	38	45	44	47	50	37	44	36	37	46	35	57	38	56
- tuonnit	6	7	8	6	4	4	7	7	3	4	5	7	6	6	15
Narttujen jalostuskäytön ikä	3v 10kk	3v 10kk	3v 11kk	3v 9kk	3v 5kk	3v 10kk	3v 9kk	3v 8kk	3v 11kk	4v 1kk	3v 5kk	3v 6kk	3v 8kk	3v 3kk	3v 7kk
Isoisät	44	53	51	48	52	50	39	41	44	35	41	43	56	38	66
Isoäidit	59	61	61	55	65	66	56	60	59	46	60	56	82	56	91
Sukusiitos%	1,67	1,65	2,18	2,63	2,23	1,79	1,92	1,84	3,10	1,89	2,11	1,28	3,24	2,8	2,2

4.1.2 Jalostuspohja

Jalostus (rodun kehittäminen) on mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. Populaation monimuotoisuuden kannalta olisi suotavinta, että mahdollisimman monia perusvaatimukset täyttäviä yksilöitä, sekä uroksia että narttuja, käytettäisiin jalostukseen tasaisesti eikä yksittäisiä koiria käytettäisiin rodun yksilömäärään nähden liian runsaasti. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei

tätä geeniversiota ole. Jalostuspohjaa voi laajentaa tehokkaasti vain käyttämällä sekä useita narttuja että uroksia. Kantaeläinten pieni lukumäärä ja matador-urokset johtavat suljetussa populaatiossa kannan keskinäisen sukulaisuuden lisääntymiseen ja sitä kautta sukulaisten parittamiseen.

Tehollisen populaation laskeminen on yksi tapa punnita jalostuspohjan laajuutta. Tehollisesta populaatiokoosta huolehtiminen kuuluu sekä uroksen- että nartunomistajille. Tehollinen koko kertoo, kuinka monen yksilön geeniversioita tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun perinnöllinen vaihtelu koostuu 50 eri koiran geeniversioista. Mitä pienempi tehollinen koko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa, ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Tehollinen koko arvioidaan aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla yleensä noin neljä vuotta (newfoundlandinkoirille jalostusurosten keski-ikä viimeisen 15 vuoden aikana oli hieman yli 4 vuotta ja nartuilla hieman alle 4 vuotta, ks. Taulukko 1). Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enimmillään neljä kertaa jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä. Sen arvioimiseen voidaan käyttää myös jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentaa, joka on käytössä myös Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä. Tämä antaa kuitenkin tehollisesta koosta suuren yliarvion, koska siinä oletetaan, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Kuten jo yllä tuli ilmi, tämä ei toteudu käytännössä varsinkaan urosten osalta.

Taulukko 2. Newfoundlandinkoirien jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta). Lähde: Koiranet.

Per vuosi	-10	-09	-08	-07	-06	-05	-04	-03	-02	-01	-00	-99	-98	-97	-96
Per sukupolvi (4 ed. vuotta)															
- pentueet	196	204	212	201	201	189	176	183	174	199	202	224	238	241	276
- jalostukseen käytetyt eri urokset	71	66	66	64	67	70	61	58	56	67	69	78	92	83	91
- jalostukseen käytetyt eri nartut	139	148	156	145	141	127	128	137	125	148	153	160	172	183	202
- isät/emät	0,51	0,45	0,42	0,44	0,48	0,55	0,48	0,42	0,45	0,45	0,45	0,49	0,53	0,45	0,45
- tehollinen populaatio	140 (36%)	140 (34%)	143 (34%)	136 (34%)	137 (34%)	133 (35%)	125 (36%)	126 (34%)	118 (34%)	141 (35%)	145 (36%)	158 (35%)	178 (37%)	174 (36%)	191 (35%)
- uroksista käytetty jalostukseen	3%	4%	4%	5%	6%	7%	9%	9%	8%	8%	8%	7%	7%	6%	7%
- nartuista käytetty jalostukseen	6%	8%	13%	19%	21%	23%	23%	20%	18%	17%	18%	16%	18%	17%	15%

Newfoundlandinkoirien jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta) on esitetty Taulukossa 2. Taulukosta käy ilmi jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen sukupolvittainen lukumäärä, jonka keskiarvo viimeiselle 15 vuodelle (1996-2010) on 71 urosta per sukupolvi (minimi 58, maksimi 91) ja 151 narttua (minimi 125, maksimi 202) per sukupolvi. Arvioitu tehollinen populaatio tällä aikavälillä vaihteli 118 ja 191 yksilön väliltä ja oli sukupolvittain (laskettuna per vuosi) noin 35% maksimistaan.

Kokonaisuutena newfoundlandinkoiran jalostuspohja Suomessa on siis kohtuullinen. Yllä arvioitu tehollinen populaatio (joka tosin lienee yliarvio) on joka ajanjaksolla yli 50 – 100 yksilöä, jonka on arvioitu olevan raja milloin rodusta häviää geeniversioita niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. On myös huomioitava, että newfoundlandinkoiralla on huomattavan suuria kantoja myös ulkomailla (ks. Taulukko 3), jolloin on myös mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta” (joskaan tämä ei kaikissa tapauksissa ole välttämättä sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan). Suomessa ulkomaisia uroksia on käytetty esimerkiksi edellisen 15 vuoden kuluessa huomattavan paljon (Taulukko 1), ja vuosina 1996-2010 ulkomaisten urosten

(tuontiurokset ja ulkomaiset urokset) osuus kaikista vuosittain syntyneistä pentueista vaihteli 32% ja 56% väliltä (keskiarvo 45%), eli huomattava osuus kaikista pentueista on jo pidemmän aikaa ollut ulkomaisten urosten siittämiä (pelkästään ulkomaisten, ei Suomeen tuotujen urosten osuus vaihteli 0% ja 23% väliltä, keskiarvo 16%). Tuontinarttujenkin osuus jalostukseen käytetyistä nartuista oli vuosittain keskimäärin 13% kaikista pentueista (minimi 7%, maksimi 21%; Taulukko 1).

Taulukko 3. Keskimääräiset rodun rekisteröintimäärät vuosittain ulkomailla:

USA	n. 3500
Italia	n. 800
Tanska	n. 350
Ruotsi	n. 300
Norja	n. 400
Sveitsi	n. 50
Iso-Britannia	n. 1200

Tehollisen populaation rinnalla on hyvä kiinnittää huomiota yksittäisten suosittujen jalostusyksilöiden jälkeläisten määrään. Ihannelanteessa jalostuksesta ei suljeta pois enempää kuin 50 % pentueista tai enempää kuin se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Newfoundlandikoiran pentuekoko on keskimäärin 5, ja siksi jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista. Yleisesti ottaen monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Newfoundlandinkoira on rekisteröity viimeisen neljän vuoden aikana (2007-2010) noin 1000 koiraa, ja yksittäinen koira ei saisi siis olla vanhempana elinaikanaan useammalle kuin 20-50 koiralle. Tämä saanto on käytännössä newfoundlandinkoiralla ylittynyt urosten osalta, sillä viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyistä 141 uroksesta 10:lla (7%) on elinaikanaan (tai vuoteen 2011 mennessä) yli 50 jälkeläistä (max. 127), ja nämä 10 urosta ovat siittäneet 36% kaikista viimeisen 10 vuoden aikana rekisteröidyistä pennuista. Tilanne on narttujen osalta luonnollisesti parempi, ja vuosien 2001-2010 aikana jalostukseen käytetyistä 281 nartusta kukaan ei ole enempää kuin 33 jälkeläistä tähän mennessä. Ajanjaksolla 1991-2000 159 käytetystä uroksesta 16 yksilöllä (10%) on yli 50 jälkeläistä, ja nämä urokset siittivät 46% kaikista ajanjakson pennuista. Kukaan nartuista ei ollut yli 50 jälkeläistä. Vuosina 1996-2010 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta ja narttua on esitetty Taulukoissa 4 ja 5. Lisäksi 28 ajanjaksolla eniten käytettyä urosta tuottivat 50% kaikista pennuista.

Taulukko 4. Vuosina 1996-2010 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 newfoundlandurosta ja niiden jälkeläisten määrä ensimmäisessä ja toisessa polvessa. Lähde: KoiraNet.

#	Uros	Toisessa polvessa		Ensimmäisessä polvessa	
		Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	LEJONSUNDETS ELOF VAN GRODIS	30	105	32	161
2	KLOOFBEAR'S LAURI TORN BERNOBAN	16	70	25	127
3	XENOKRATES DE LA VIAMANSUERISCA	19	82	28	124
4	AARNIKARHUN CHIC-O-CHICO	2	5	22	113
5	NEW-FUUR-LAND'S BLOCK BUSTER	34	142	15	91
6	BERNOBAN RUOSTEENESTO	8	25	17	86
7	MAIN TICKLE DARKKNIGHT	42	168	12	85
8	LARINKALLION X-SYNYTX-PERTTI	11	53	18	84

9	JYDEKOMPAGNIET'S APPLE-JACK	29	127	17	82
10	BERNOBAN GIG ANTTI	0	0	14	80
11	QASHIWAS JUST IN TIME	15	87	19	79
12	ALPHA ROVI'S CROWN OF SCANDINAVIA	25	144	13	77
13	QUNNAR PROMISE OF GOLD	4	33	13	73
14	EGEBAEK'S INDIANA JONES	37	160	19	67
15	MUSTAN MÖYKYN ASTERIX	13	86	13	66

Taulukko 5. Vuosina 1996-2010 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 newfoundlandnarttua ja niiden jälkeläisten määrä ensimmäisessä ja toisessa polvessa. Lähde: KoiraNet.

#	Narttu	Toisessa polvessa		Ensimmäisessä polvessa	
		Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	LARINKALLION ZYTKÄRI	2	5	4	33
2	MÖRKÖMAAN FIFI	6	30	4	32
3	GROWLER'S GIA VOM KAUTTELSHEIM	5	25	4	31
4	KASTEHELMI	0	0	3	29
5	BERNOBAN PÄHKINÄ	1	7	4	27
6	BLACK MORPHO'S DEXITHEA	0	0	3	27
7	TWILLIN GATE BLUEBERRY	2	10	3	25
8	AARNIKARHUN GARAMELA	4	28	4	24
9	LARINKALLION RIHMARULLA	3	16	4	23
10	LARINKALLION SYYS UNELMA	10	65	4	23
11	ARSENIC AND OLD LACE DES OURSONS DU	1	2	3	23
12	BERNOBAN TELEPATIA	13	60	3	22
13	AARNIKARHUN GALATEIA	14	62	3	22
14	AARNIKARHUN ESCUELA	16	70	4	22
15	WOOD BEAR HILDUR	10	49	4	22

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

Newfoundlandinkoiran kuuluu ehdottomasti olla luonteeltaan avoin ja lempeä jo pelkästään alkuperäisen käyttötarkoituksensa sekä suuren kokonsa ja voimansa vuoksi. Se on luonteeltaan vakaa ja hyvin sosiaalinen koira ja pitää niin ihmisistä kuin muista eläimistäkin. Toimintatarmosen sijaan vaihtelee – on helposti innostuvia ja aktiivisia sekä passiivisia koiria. Valkomustat newfoundlandinkoirat ovat luonteeltaan yleensä mustia hieman eloisampia ja niiden runsas lukumäärä Yhdysvalloissa on kenties muokannut amerikkalaisten linjojen luonneominaisuuksia toisenlaisiksi kuin perinteisten eurooppalaisten koirien.

Vaikka newfoundlandinkoiran luonneominaisuuksiin kuuluu myös tietty itsepäisyys, niin siihen ei sisälly hiukkaakaan pahantahtoisuutta eikä minkäänlaista salakavaluutta.

Vartiointiominaisuudet ovat useimmiten hyvin heikosti kehittyneet. Tyypillinen newfoundland ei ole terävä. Toimintakyvyssä on eroja.

Kriittisestikin tarkasteltuna rodun luonteet sekä Suomessa, että muualla ovat pysyneet erittäin hyvinä. Toki tästä keskiverrosta löytyy pieniä poikkeamia, eli toivottua hieman kovempia, taikka sitten hieman liian pehmeitä luonteita, mutta nämä ovat selkeästi vähemmistönä. 30 vuoden ajalta Suomessa tiedetään olleen muutamia ihmisillekin vihaisia yksilöitä, mutta näiden onnettomien koirien tapauksessa kyseessä on lähes aina ollut selvä syy ja seuraus-suhde, eli ihmisen aiheuttama luottamuksen täydellinen puuttuminen.

Hyviin luonneominaisuuksiin on jalostuksessa silti jatkuvasti panostettava asettamalla yhdeksi jalostuskriteeriksi juuri luonneominaisuudet. Paritettavien yksilöiden tulee myöskin luonteiltaan täydentää toisiaan. Tähän tarkoitukseen on laadittu myös kysely newfoundlandinkoirien luonteesta (llite x).

Virallisissa luonnetesteissä käy vuosittain vain muutamia nöffejä (vuonna 2007 8 kpl, 2008 6 kpl, 2009 10 kpl ja 2010 3 kpl (22.11.2010 mennessä), mutta käyntien määrä on nousujohteinen. Palveluskoirille suunniteltu luonnetesti ei sellaisenaan ole paras mahdollinen rodun luonneominaisuuksien arviointiin. Suomessa omaa luonnetestiä newfoundlandinkoirille ei toistaiseksi ole suunnitteilla, vaikka muun muassa Ranskassa sellainen on kehitetty. Meillä luonnearviot perustuvat koirien käyttäytymiseen lähinnä näyttely-, toko- ym. sosiaalisissa tilaisuuksissa sekä rodunomaisessa kokeessa (VEPE).

Uutena koiran luonteen kuvaajana Suomessa on käytettävissä MH-luonnekuvaus (Mentalbeskrivning Hund), jossa kerätään tietoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina.. MH-luonnekuvauksessa on (22.11.2010 mennessä) käynyt vasta kaksi newfoundlandinkoira, mutta saadut tulokset ovat olleet rodunomaiset.

4.2.1 Vesipelastuskoe eli VEPE

Vesipelastuskoe eli VEPE on newfoundlandinkoirien ja sukulaisrotu landseerien rodunomainen käyttökoe. Vesipelastuskoe on avoin kaikille rekisteröidyille vähintään 12 kuukauden ikäisille koirille, mutta ainoastaan newfoundlandinkoirat ja landseerit saavat osallistua kokeisiin ilman soveltavuuskoetta. Lisäksi 6-12 kuukauden ikäisille newfoundlandinkoirille ja landseereille on olemassa junioriluokka.

Taulukkoon on koottu vuosina 2005-2010 vesipelastuskokeisiin osallistuneiden nf-koirien määrät sekä koetulostiedot. Taulukkoon ei ole laskettu junioriluokan koiria, koska luokka on epävirallinen. Vuosittain junioriluokassa kilpailee 0-3 newfoundlandinkoira.

Vuosi	Voittajaluokka					Avoin luokka					Alokasluokka					Osallistujia yhteensä	Osallistuneid. synt.vuodet
	1-tulos	2-tulos	3-tulos	Ei tulosta	Yhteensä	1-tulos	2-tulos	3-tulos	Ei tulosta	Yhteensä	1-tulos	2-tulos	3-tulos	Ei tulosta	Yhteensä		
2005	2	3	2	-	7	-	-	7	1	8	6	-	9	23	38	22	98-04
2006	4	1	1	4	10	4	1	9	7	21	5	1	11	12	29	19	98-05
2007	6	3	1	2	12	4	2	10	12	28	6	-	8	7	21	16	00-05
2008	2	1	10	6	19	2	1	3	11	17	7	1	4	10	22	15	00-05
2009	7	1	5	12	25	4	2	7	20	33	6	2	6	20	34	20	01-08

4.3 Terveys

Tarkkoja tietoja eri sairauksien esiintymistiheydestä newfoundlandinkoirilla ei ole olemassa. Siitä huolimatta, että rodulla ei ole käytössä PEVISAA, niin Suomessa lähes kaikki siitoskoirat rtg-kuvataan lonkkien ja kyynärniveltien osalta. Myös virallisia polvi-, sydän- ja silmälausuntoja löytyy monilta koirilta. Virallisten terveystietojen hankkiminen on lisääntynyt. Vaikka koemmekin että newfoundlandinkoira on kokonaisuutena melko terve rotu, niin kuitenkin löytyy myös vikoja ja sairauksia, jotka täytyy myös jalostuksessa huomioida.

Kystinuria

Newfoundlandinkoirilla on perinnöllisen sairaus nimeltä kystinuria (häiriö munuaistiehyeissä kystiinien imeytymisessä), joka periytyy resessiivisesti ja on yhden autosomaalin geenin aiheuttama. (Liite 4.). Narttu voi olla kantaja tai sairastaa kystinuriaa ilman oireita ja näin ollen

(astutettuna kantajalla/sairaalla) tuottaa sairaita jälkeläisiä, urokselle sairaus on letaali. Tämän vuoksi koirien tutkimista ennen siitoskäyttöä pidetään suositeltavana.

Newfoundlandinkoiran perimä kystinurian osalta voidaan todeta verikokeesta tehtävästä DNA-testistä. Testin perusteella koirat voidaan luokitella sairauden osalta perimältään terveisiin, oireettomiin sairautta aiheuttavan resessiivisen geenin kantajiin (joilla myös toimiva, normaali kopio geenistä), sekä sairaisiin, kaksi viallista kopiota geenistä saaneisiin yksilöihin. USA:ssa koiria on testattu kauimmin ja testatuista (kokonaismäärä ei tiedossa) 65 % on terveitä, 30 % kantajia ja 5 % sairaita (lähteenä Englannin newfoundlandinkoirayhdistys). Useissa maissa, esimerkiksi Suomessa, Italiassa, Saksassa, Sveitsissä, Ranskassa sekä Hollannissa testaukset on käynnistetty, kun taas toisissa ei vielä ole reagoitu mitenkään ko. sairauteen.

Alla kaavio, joka osoittaa kystinurian periytymismekanismiin:

Vanhempi 1 genotyyppi	Vanhempi 2 genotyyppi		
	TERVE	KANTAJA	SAIRAS
TERVE	kaikki terveitä	½ terveitä ½ kantajia	kaikki kantajia
KANTAJA	½ terveitä ½ kantajia	¼ terveitä ½ kantajia ¼ sairaita	½ kantajia ½ sairaita
SAIRAS	kaikki kantajia	½ kantajia ½ sairaita	kaikki sairaita

Lonkat ja kyynärnivelet

Vähättelemättä lonkkanivelen kasvuhäiriöongelmaa rodussamme, voidaan silti todeta suurimman osan voivan viettää täysin normaalin, hyvän elämän lonkka-asteestaan riippumatta. Oirehtiva vakava lonkkavika haittaa/estää koiran harrastus/kilpailukäytön tokossa, vepessä ja vedätyksessä. Kyynärnivelessä oleva häiriö sen sijaan usein oirehtii ja joissakin tapauksissa vaatii myös leikkaushoitoa, joten se on koiraa enemmän haittaava.

Suomessakin on esiintynyt joitakin tapauksia kasvuhäiriötä nimeltä *elbow anomaly*, jossa pennun eturaajan luut kasvavat eri tahdissa ja aiheuttavat näiden raajojen vääntymisen sekä kyynärnivelen virheellisen asennon. Diagnoosin tekoon tarvitaan aina röntgenkuva. Sairauden aiheuttajaa ei vielä tiedetä, mutta Yhdysvalloissa sitä parastaikaa tutkitaan ja sen uskotaan olevan osittain periytyvää laatua. Sairastuneet pennut yleensä joudutaan lopettamaan.

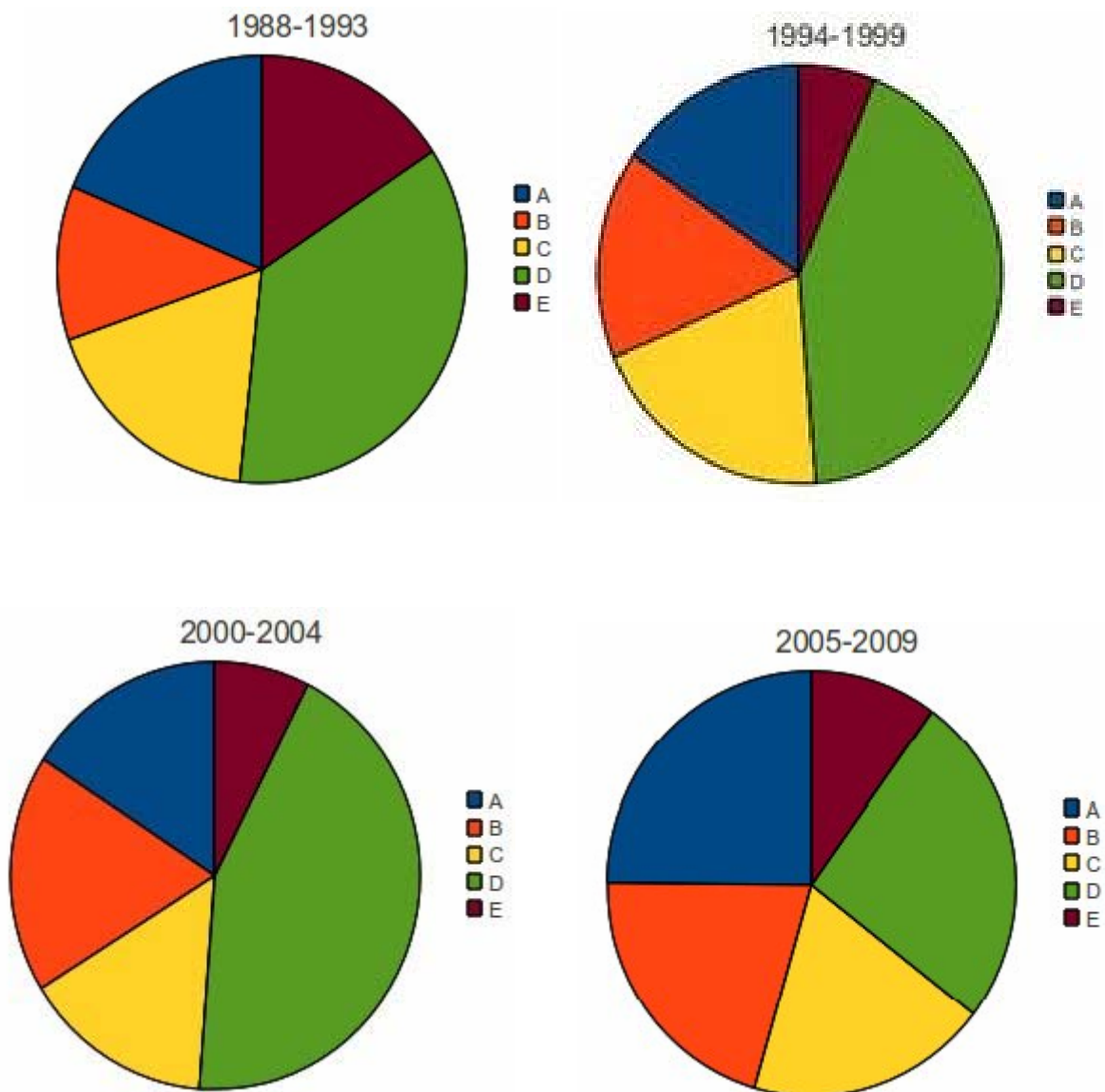
Alla olevissa kaavioissa näkyy newfoundlandinkoirien lonkka- sekä kyynärnivelen kuvaustulokset Suomessa 21 vuoden ajalta. Suositeltavaa olisi että kaikki jalostukseen käytettävät koirat omaisivat viralliset kuvaustulokset.

KoiraNetin tarjoamat BLUP (Best Linear Unbiased Prediction)-indeksit tarjoavat työkalun yksittäisen koiran kuvaustulosta laajempaan tarkasteluun. Rodun keskimääräistä arvoa kuvaa luku 100; tätä suurempi arvo edustaa keskiarvoa parempaa arvoa ja pienempi arvo vastaavasti keskiarvoa alempaa arvoa. Tällä hetkellä newfoundlandinkoirille lasketaan lonkka- ja kyynärindeksit. Indeksien luotettavuutta heikentävät yksittäisten koirien puuttuvat röntgenlausunnot sekä samojen koirien esiintyminen sukutaulussa useammalla eri rekisterinumerolla.

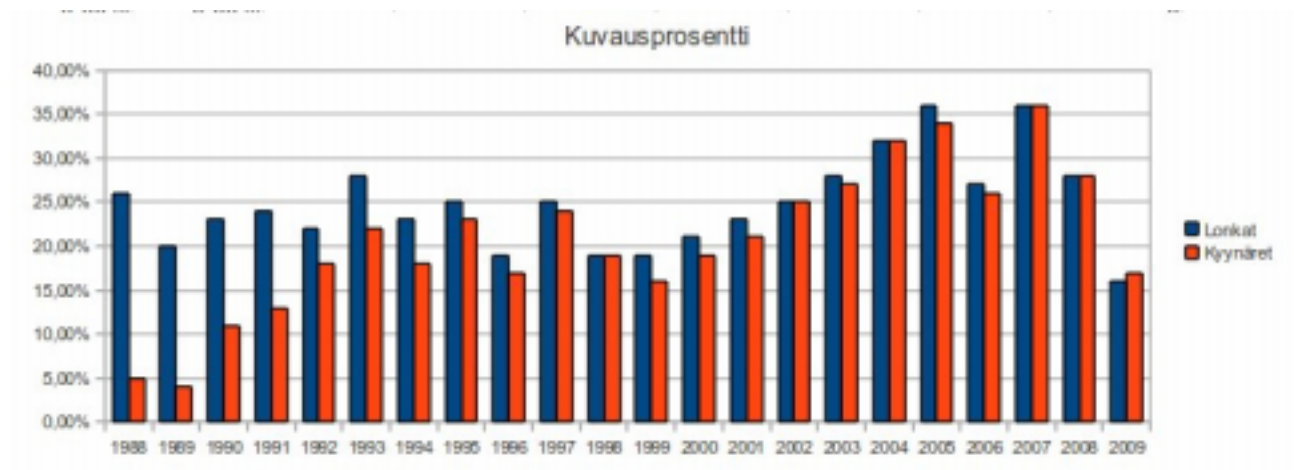
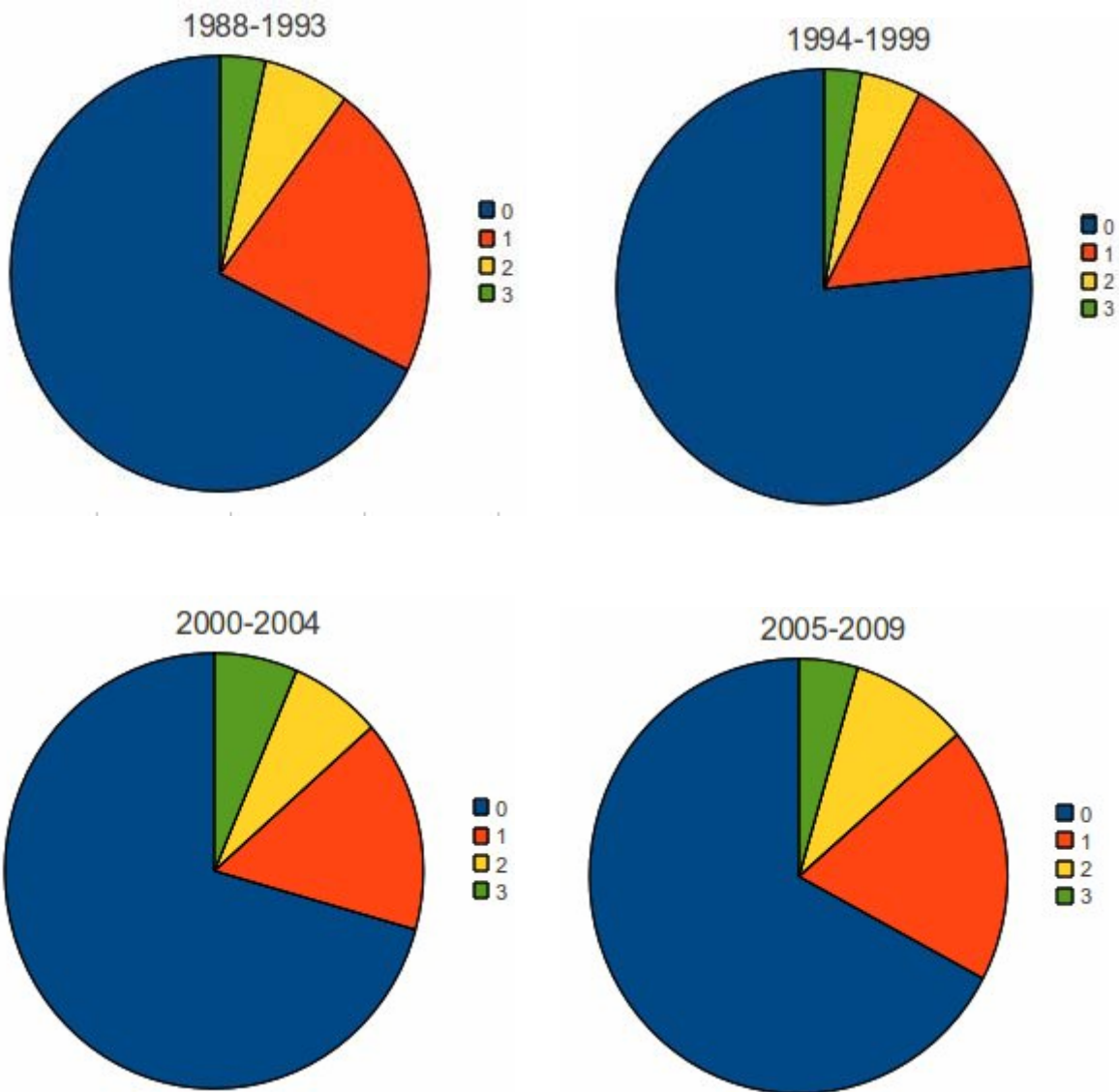
Kaikkien kuvattujen lonkat ja kyynärpäät

Koska aineistossa on käytössä sekä vanhoja (esim D2) että uusia (pelkkä D) lonkkaluokituksia yksinkertaisuuden vuoksi lonkat on luokiteltu kategorioihin A, B, C, D tai E ja kyynärät 0, 1, 2 tai 3 huonomman lonkan tai kyynärpään mukaan, kuten myös Kennelliitto tekee yleisarvosanaa antaessaan.

Lonkkakuvaustulokset newfoundlandinkoirilla vuosina 1986-2009

Kyynärnivelten kuvaustulokset newfoundlandinkoirilla vuosina 1888-2009:

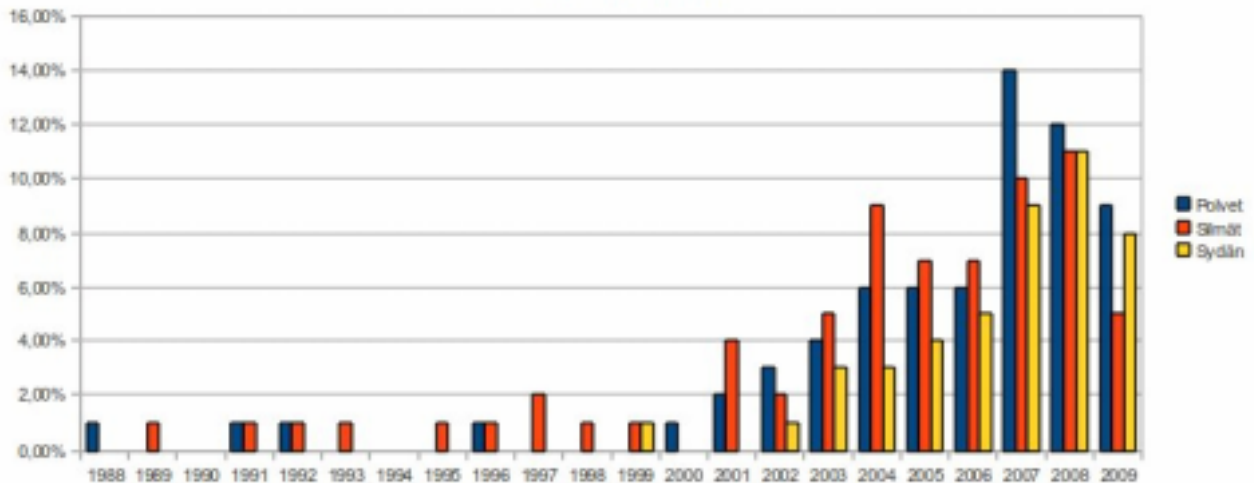

Polviniveltilasto syntymävuoden perusteella					
Vuosi (tutkimusprosentti)	0	1	2	3	4
1988-2000 (0-1%)	15	0	0	0	0
2001-2005 (2-6%)	53	0	0	0	0
2006-2009 (6-9%)	105	0	0	0	0

Sydäntutkimustilasto 1989-2009																					
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	2	1	1	3	3	2	3	1	4	2	1	1	7	2	4	20	16	14	21	27	7
Kaihin laajuus, lievä													1	2	2				1		
Kaihin laajuus, isoja																	1				
huikkarainen katarakta, todettu															1						
Punksaatti katarakta, todettu													1	2							
Kortikaalinen katarakta, todettu																				1	
Syntyminen katarakta, diagnoosi avoin																				1	
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritetty, todettu									1							1					
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritetty, epäilyttävä																2	1				1
Keratitti, todettu									1												1
Linssin etuosan seumalinjan katarakta, todettu													1	2							
Makroblepharon, todettu									1				1	1	2	1			3		4
PeTV/PrPv, diagnoosi avoin																					
Posteriori polaarinen katarakta, todettu																				1	1
Silmälauksen sisäänpäin kiertyminen, todettu				1										1	1	4	1	1	1	2	
Silmälauksen sisäänpäin kiertyminen, epäilyttävä																				1	1
Silmälauksen ulospäin kiertyminen, todettu									1	1				1	1	1				3	4
Silmälauksen ulospäin kiertyminen, epäilyttävä																				1	
Trichiasis, todettu																				1	
Trichiasis, epäilyttävä										1											1

Sydäntutkimustilasto syntymävuoden perusteella			
Vuosi (tutkimusprosentti)	ei sivuääniä	sivuääni kuuluu	epävarma
1988-2000 (0-1%)	2	0	0
2001-2005 (0-4%)	31	0	0
2006-2009 (5-10%)	84	0	0

Kuvausprosentti

	Keskim. elinikä	Yhteensä
Kuolinsyytilasto 1988-2010		
Hermostollinen sairaus	11 vuotta 9 kuukautta	2
Iho- ja korvasairaudet	6 vuotta 8 kuukautta	7
Immunologinen sairaus	2 vuotta 6 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä	7 vuotta 11 kuukautta	37
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 6 kuukautta	8
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 2 kuukautta	8
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 10 kuukautta	5
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 0 kuukautta	27
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 4 kuukautta	7
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 9 kuukautta	18
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 9 kuukautta	2
Selkäsairaus	5 vuotta 1 kuukautta	1
Silmäsairaus	0 vuotta 3 kuukautta	1
Sisäeriterauhasten sairaus	2 vuotta 10 kuukautta	2
Sydänsairaus	7 vuotta 1 kuukautta	18
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 1 kuukautta	14
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 1 kuukautta	40
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	5 vuotta 6 kuukautta	7
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 1 kuukautta	53
Kaikki yhteensä	7 vuotta 4 kuukautta	259

Sydänviat

Rodussa esiintyy Suomessakin jonkin verran sydänsairauksia, joista yleisimmin SAS ilmenee (subaortic stenosis) nuorilla yksilöillä ja DCM (dilatoiva kardiomyopatia) erityisesti keski-ikäen ylittäneillä koirilla. Ruotsissa vakuutusyhtiö Agrian tilastojen mukaan DCM on rodun yleisin diagnosoitu kuolinsyy, joten tilanteen voidaan epäillä olevan osin vastaava Suomessakin, vaikka vastaavaa tilastoa ei ole olemassa.

Koska DCM ilmenee usein vasta keski-ikäen ylittäneellä koiralla, jota iän puolesta on todennäköisesti jo käytetty jalostukseen, tulisi erityisesti jalostukseen käytettävät/ käytetyt koirat tutkia useampaan kertaan, jalostusiän aikana ja sen päätyttyä. Sydänkuuntelu (auskultointi) on helposti saatavilla oleva tutkimusmuoto, lisäksi sydänultrauksella (Doppler) voidaan havaita vasta kehittymässä olevia sydänongelmia. Vaikka sydänultraus on luonteeltaan tarkempi tutkimus, sen status on Kennelliiton mukaan epävirallinen. Yhdistys kirjaa sekä sydänkuuntelut että ultraustulokset ylläpitämäänsä terveystilastoon.

Sydänviat heikentävät elämänlaatua ja johtavat hoitamattomina useimmiten kuolemaan. Mikäli newfoundlandinkoira sairastuu sydämen vajaatoimintaan täytettyään seitsemän vuotta, sen voidaan laskea kuuluvan jo iästä johtuviin ongelmiin. Koiraa, jolla on sivuääniä tai muu havaittu sydänsairaus, ei tule käyttää jalostukseen. Samoin tulee suhtautua kriittisesti sydänvikaisten yksilöiden lähisukulaisiin, koska sydänviat esiintyvät suvuittain.

Muut

Muita mainittavia ongelmia rodulla ovat mm. polven ristositeiden repeämiset tai katkeamiset, jotka ovat yleistyneet ja vaativat aina leikkaushoidon. Vaikka tämä vamma luokitellaan kookkaiden ja painavien rotujen kyseessäollessa aina tapaturmaksiksi, jalostuksessa tulisi ottaa huomioon sekin mahdollisuus, että tietty raajarakenne/kulmaus altistaa tämän vamman syntymistä. Koska vamma on koiraa invalidisoiva, tulee hyvin kriittisesti punnita näiden leikkattujen yksilöiden mahdollista käyttöä jalostukseen.

Olkanelvelten kasvuhäiriöt voivat myös olla leikkaushoitoa vaativia.

Lateraalista patella luksaatiota, polvilumpion sijoiltaanmenoa, on rodussa esiintynyt joitakin tapauksia. Vaiva on edelleen rodussa suhteellisen harvinainen, mutta se on yleistynyt parin viime vuoden aikana. Nykyisin polvilausuntoja kerätään kasvavissa määrin: vuonna 2007 13 kpl, 2008 25 kpl, 2009 49 kpl, vuonna 2010 32 kpl (22.11.2010 mennessä). Tähän saakka (22.11.2010) arvosta 0 poikkeavia lausuntoja on annettu vain kaksi kappaletta, mikä ei anna todenmukaista kokonaiskuvaa. Tilanteen kartoittamista vaikeuttaa jo nuorella iällä, yleensä alle vuoden iässä, vaadittava leikkaushoito, joka suoritetaan ennen virallisten terveystulosten sallittua alaikäraja.

Panosteittiä (=luutulehdusta) esiintyy joillakin rodun yksilöillä kasvuvaiheessa, mutta se häviää aina yleensä noin vuoden ikään mennessä jälkiä jättämättä. Oireita hoidetaan eläinlääkärin suosituksesta yleensä kipulääkityksellä.

Vatsalaukunkiertymiä esiintyy newfoundlandinkoirilla jonkin verran. Pyöreä rintakehä sekä rasisus välittömästi ennen ja jälkeen ruokailun altistavat vatsalaukunkiertymälle. Myös ruokinnan merkityksestä on saatavilla ristiriitaista tietoa; syiksi on esitetty mm. sitruunahapolla säilöttyä, turvotettua ruokaa (käyminen vatsassa) sekä matalalle ja korkealle asetettuja ruoka-astioita (hotkiminen, ilman nieleminen ruokailun yhteydessä).

Iho-ongelmia esiintyy jonkin verran, joista yleisimmin esiintyvä on ns. ”hot spot” eli akuutti, pinnallinen, kostea ekseema.. Myös sikaripunkkiepäilyjä on esiintynyt. Mites tähän se harmaan värin follikulaarinen dysplasia?

Oletettavasti yleisimpiä syitä iho-ongelmiin ovat esim. allergiat, atopia, kilpirauhasen vajaatoiminta tai muu perinnöllinen taipumus sekä teollinen ruokinta, ulkoloiset, puuttellinen turkinhoito ja kaksinkertaisen turkin jääminen märäksi pitkäksi aikaa kuumalla säällä.

Myös rodun historian geneettinen pullonkaula sekä siitokseen käytettävien koirien mahdollinen lähisukulaisuus saattavat altistaa erilaisille immuunisysteemisairauksille kuten kilpirauhasen vajaatoiminnalle ja siten myös iho-ongelmille.

Eräs tärkeä perimän geenialue on MHC-kompleksi (major histocompatibility complex). Newfoundlandinkoirille ei Suomessa tiettävästi ole teetetty MHC-geenin monimuotoisuustestejä. KoiraNet tarjoaa teoreettisen työkalun lähisukulaisuuden tarkasteluun sukusiitosprosenttien ja AVK:n (Ancestor Loss Coefficient) kautta. Käytännössä saman koiran esiintyminen usealla eri rekisterinumerolla tekee työkalusta viitteellisen.

Rodussa esiintyy jonkin verran erilaisia silmäluomien sairauksia (entropium, ektropium, makroblepharon, trichiasis ja ns. *cherry eye eli* kirsikkasilmä) sekä vähäisessä määrin kaihia tai kaihiepäilyjä. Luomiin on mahdollista käyttää vaivan vakavuuden mukaan leikkaushoitoa.

Osin rodussa ilmenneiden yksittäisten oireettomien kaihiepäilyksien vuoksi on alettu suorittaa silmäpeilauksia seuraavasti: 2007 5 kpl, 2008 42 kpl, 2009 84 kpl ja vuonna 2010 23 kpl (22.11.2010 mennessä). Tilanteen arvioimista vaikeuttaa silmäpeilaustuloksien suhteellinen vähyys, historiallisen tiedon puute ja erityisesti silmäluomien osalta lausunnonantajien käyttämän skaalan vaihtelevuus.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
1996	315	2	1%	1	50%
1997	269	5	2%	4	80%
1998	335	3	1%	2	67%
1999	198	1	1%	1	100%
2000	273	1	0%	1	100%
2001	223	9	4%	7	78%
2002	221	4	2%	2	50%
2003	265	14	5%	9	64%
2004	265	25	9%	20	80%
2005	288	20	7%	16	80%
2006	275	19	7%	18	95%

2007	270	28	10%	21	75%
2008	274	30	11%	29	97%
2009	247	12	5%	7	58%
2010	187	0	0%	0	
2011	4	0	0%	0	

1996

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	1

1997

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	4
Keratiitti, todettu	1
Makroblepharon, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, epäilyttävä	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1
Trichiasis, epäilyttävä	1

1998

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	2
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1

1999

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1
--	---

2000

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1
--	---

2001

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	7
Kaihin laajuus, lievä	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	1
Makroblepharon, todettu	1
Punktaatti katarakta, todettu	1

2002

Diagnoosi

Esiintymiä

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	2
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	2

2003

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	9
Kaihin laajuus, lievä	2
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	2
Makroblepharon, todettu	1
Nukleaarinen katarakta, todettu	1
Punktaatti katarakta, todettu	2
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1

2004

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	20
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	2
Makroblepharon, todettu	2
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	4
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1

2005

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	16
Kaihin laajuus, laaja	1
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	1
Makroblepharon, todettu	1
PHTVL/PHPV, diagnoosi avoin	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	1
Trichiasis, todettu	1

2006

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	16
Kortikaalinen katarakta, todettu	1
Posterior polaarinen katarakta, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, epäilyttävä	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, epäilyttävä	1
Synnynäinen katarakta, diagnoosi avoin	1

2007

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	21
Kaihin laajuus, lievä	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	1
Makroblepharon, todettu	3

Posterior polaarinen katarakta, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	2
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	3
Trichiasis, todettu	1

2008

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	28
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	1

2009

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	7
Makroblepharon, todettu	4
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	4

4.4 Ulkomuoto

Rotumääritelmä (Liite 5)

Nykypäivänä newfoundlandinkoirien rotutyypit ja rakenne ovat parantuneet, mutta koirien koko on pienentynyt. Suomen parhaimmisto on kilpailukykyinen näyttelyissä missä tahansa maassa. Ns. hyvien koirien määrä on lisääntynyt rodussa verrattaessa tilannetta menneisiin vuosiin.

Nykyään rotumme hyviä ulkomuoto-ominaisuuksia ovat:

- rotutyypit
- päät
- rakenteet
- sivuliikkeet
- luonteet

Huomioon otettavia ominaisuuksia ovat:

- koko (ettei pienene liikaa)
- korkeat hännät (johtuen yleensä lyhyestä rististä)
- huulet (liioitellut)
- etuosat (puutteelliset eturinnat ja kulmaukset)
- liioitellut turkit (laatu ja pituus)
- silmät (vaalea väri ja/tai pyöreä muoto, luomien löysyys)
- alaleuat (eivät saa kaventua)
- etu- ja takaliikkeet

Myös muualla maailmassa heikot etuosat, vaaleat silmät, lyhyet ristit ja korkeat hännät ovat yleistyneet.

5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Yhteenvetoa aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta ei vielä ole, ensimmäinen tavoiteohjelma on laadittu vuosille 2011 - 2015

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIA

6.1 Visio

Suomalainen newfoundlandinkoira on rotuna elinvoimainen ja kansainvälisesti tarkastellen laadukas. Newfoundlandinkoiran luonne ja ulkomuoto vastaavat rotumääritelmää. Se on rotuna terve sekä yhteiskuntakelpoinen. Newfoundlandinkoira tunnetaan voimakkaana, lempeänä, vesipelastustyötä tekevänä jättiläisenä.

6.2 Rotujärjestön tavoitteet

Terveyden edistämisen päämäärät:

- Kystinuriasairaiden / kantajien vähentyminen
- kasvuhäiriöiden vähentäminen vielä nykyisestä
- yleisempien muiden sairauksien vähentyminen

Luonteen päämäärät:

- hyvien, rodunomaisten luonteiden säilyttäminen

Ulkomuodon jalostuksen päämäärät:

- oikea tyyppi; suuri, vahva, oikeat mittasuhteet ja rodulle tyyppilliset linjat
- oikea pääntyyppi; kauttaaltaan massiivinen, lempeäilmeinen, oikea silmän väri ja muoto
- rakenne; vahva etuosa ja rinta sekä oikea risti ja hännän kiinnitys

Käyttöominaisuuksien päämäärät:

- säilytetään rodulle ominainen vesipelastusvaisto
- koirien fyysiset ja henkiset ominaisuudet riittävät jatkossakin työskentelyyn sekä maalla että vedessä

Populaation koon ja rakenteen päämäärät:

- populaation geenipoolin tarpeeksi laajana ja monipuolisena pitäminen

6.3 Rotujärjestön strategia

Jalostustoimikunnan tehtävät:

- 1) Jalostusneuvonta
- 2) Rodussa esiintyvien sairauksien seuranta, niistä tiedottaminen ja niiden johdosta tarvittaviin toimiin ryhtyminen
- 3) Terveystilaston ylläpito ja seuranta
- 4) Koirien jalostus- sekä jälkeläistarkastustilaisuuksien järjestäminen
- 5) Astutus- ja muu neuvonta
esim. jalostusyksilöiden maahantuonnin neuvonta tarvittaessa
- 6) Tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutus ja tuomarikollegioiden järjestäminen
- 7) Erilaisten terveystieteiden luentojen järjestäminen jäsenistölle
- 8) Yhteydenpito kasvattajien kanssa sekä koti- että ulkomailla

kysely newfoundlandinkoirien luonteesta (llite x).....

SKL - FKK:n määräykset:

Piilokiveksisyyden vastustaminen: SKL-FKK:n määräysten mukaan uroksen jälkeläisiä ei rekisteröidä, ellei Kennelliitto ole saanut tietoa siitä, että sen kivekset ovat normaalit. Kennelliitton tulee toimittaa eläinlääkärin todistus että uroksella on normaalit kivekset tai uroksen tulee olla palkittu virallisessa näyttelyssä.

Nartun penikointiväli: Narttua saa penikoittaa enintään kerran kymmenessä kuukaudessa. Kerran narttu voidaan astuttaa seuraavaan juoksuun, mutta sen jälkeen on syytä pitää tauko. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta voi perustellusta anomuksesta myöntää poikkeusluvan tiheämpään penikointiin. Anomuksen liitteenä tulee olla rotujärjestön lausunto sekä eläinlääkärin todistus siitä, että narttu on hyväkuntoinen eikä sen astutukselle ole terveydellistä estettä.

Kasvattajan vastuu

Kasvattajan tulisi täyttää seuraavat kohdat:

- kasvattaja on sekä rotujärjestön että kennelliiton jäsen ja noudattaa kasvatustyössään hyvää kenneltapaa.
- kasvattaja on allekirjoittanut Kennelliiton kasvattajasitoumuksen
- kasvattajan tulee käyttää SKL:n lomakkeita pentuja myydessään (sama koskee sijoitussopimuksia); kauppakirjaan on syytä kirjata ylös rodulle ominaiset viat ja sairaudet.
- kasvattajan tulee huolehtia pennunostajille kirjalliset hoito- ja ruokintaohjeet.
- kasvattaja informoisi uusia harrastajia rotujärjestöstä ja sen toiminnasta.
- pentuja myydessä olisi hyvä pitäytyä yleisessä hintatasossa.

Luovutusehdot

Pentujen tulee olla:

- luovutettaessa vähintään 7 viikon ikäiset
- eläinlääkärin tarkistamia; ostajalle todistus (kasvattajan kustannuksella)
- madotettu normaalin käytännön mukaisesti

- pennut on oltava sirutettuja ennen luovutusta sekä rekisteröity Suomen Kennelliittoon

Edellä oleviin tavoitteisiin pyritään seuraavin linjauksin ja keinoin:

Lyhyen aikavälin strategia

- Kehitetään ja pidetään ajan tasalla jalostusohjesääntöä tiedon lisääntymisen myötä.

Keskeiset asiat ovat:

- Narttua ei suositella käytettäväksi siitokseen alle 2-vuotiaana.
Pentuevälin tulee olla vähintään Suomen Kennelliiton vaatima kymmenen kuukautta. Yhden kerran koira voidaan astuttaa seuraavaan juoksuun ja pitää sen jälkeen tauko.
- Koira on käytettävä vähintään kahdessa näyttelyssä. Jalostukseen soveltuvana pidetään vähintään virallisen luokan (ei pentuluokka) laatuarvostelun H (Hyvä) saamista näyttelyssä. Toisen osapuolen tulee kuitenkin olla palkittu EH:lla (Erittäin Hyvä). Poikkeustapauksessa voidaan hyväksyä koira, jolta puuttuu tarvittava näyttelytulos, jos vähintään kaksi jalostustoimikunnan jäsenistä arvioi koiran ja puoltaa sen siitoskäyttöä.
- Kaikkien jalostukseen käytettävien koirien tulee olla sekä fyysisesti että psyykkisesti terveitä ja niillä tulee olla rotutyypillinen luonne
- Lonkkien ja kyynärniveliä röntgenkuvausta suositellaan ennen astutusta. Sydämen ultraäänitutkimus (Doppler-menetelmä) mahdollisuuksien mukaan on suotavaa tehdä. Sydänvikaista koira ei tule käyttää siitokseen. Suositellaan tutkittavaksi myös kystinuriastatus. Sairasta koira ei tule käyttää siitokseen. Mikäli koira on kantaja, tulee toisen osapuolen ehdottomasti olla testattu ja tulokseltaan terve. Myös silmistään sairait (kaihi, entropium) koirat suljetaan pois jalostuksesta.

- Seurataan siitosurosten käyttöä ja annetaan tietoa ja neuvontaa

Työkalut.

- tilastot

Pitkän aikavälin strategia

- Selvitetään ja seurataan newfoundlandinkoirien yleistä terveydentilaa.

Yleisen terveydentilan kartoittamisen työkalut:

- terveystilasto
- pentuelomake
- terveystarkastus

- Tuetaan suunnitelmallista jalostusta käynnistämällä jalostustarkastusten järjestäminen.
  - jalostustarkastuskaavakkeen kehittäminen vuonna 2011
- Vahvistetaan rotuun liittyvää osaamista kouluttautumalla ja järjestämällä koulutusta
  - rotujärjestön edustaja/edustajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan SKL-FKK:n järjestämille jalostusta käsitteleville kursseille
  - järjestetään koulutusta kasvattajille ja koirien omistajille
  - tuomarikokelaiden ja ulkomuototuomareiden koulutus ja tuomarikollegioiden järjestäminen

- Tiedotetaan rodusta, sen kehittymisestä ja ongelmista NF-uutiset, WWW-sivut, rotuesitteet, tilastonumerot yms.
- Vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä tiedon ja kokemusten vaihdossa.

Pentuvälitys

Pentuvälityksen toimintaohje (Liite 6)

Pentuvälityksen tehtävänä on toimia pennunostajien ja kasvattajien yhteyshenkilönä. Samoin pentuvälittäjän tehtävä on ohjata ja opastaa newfoundlandinkoiriin koskevilla kysymyksillä; koskien mm. rodun terveyttä, luonnetta, ruokintaa, kasvatusta ja turkinhoitoa.

Pentuvälitykseen otetaan yhdistyksen jäsenten kasvattamat pentueet, joiden koirat täyttävät seuraavat vaatimukset. Koira on käytettävä vähintään kahdessa näyttelyssä. Jalostukseen soveltuvana pidetään vähintään virallisen luokan (ei pentuluokka) laatuarvostelun H (Hyvä) saamista näyttelyssä. Toisen osapuolen tulee kuitenkin olla palkittu EH:lla (Erittäin Hyvä). Poikkeustapauksessa voidaan hyväksyä koira, jolta puuttuu tarvittava näyttelytulos, jos vähintään kaksi jalostustoimikunnan jäsenistä arvioi koiran ja puoltaa sen siitoskäyttöä. Lonkkien ja kyynärniveliä röntgenkuvausta sekä kystinuriatestin ottamista suositellaan ennen astutusta. Pentuvälitykseen pääsevät vain kuvattujen ja kystinuria testattujen vanhempien jälkeläiset. Kystinuriavapaiden vanhempien jälkeläistä ei tarvitse ensimmäisessä polvessa testata kystinurian osalta. Terveystulosten kopiot toimitetaan terveystoimikunnalle ennen kuin pentue voidaan ottaa yhdistyksen pentuvälitykseen.

6.4 Mahdollisuudet ja uhat

VAHVUUDET	HEIKKOUEDET
<p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> - laaja geenipooli - pieni sukusiitosprosentti - siitoslainat/tuonnit - sperman pakastaminen nykypäivänä - ej-rekisteri <p>Luonne</p> <ul style="list-style-type: none"> - pääosin kunnossa <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> - suurikokoiseksi ja raskaaksi roduksi newfoundlandinkoira on melko terve rotu - valveutuneet kasvattajat <p>Rakenne</p> <ul style="list-style-type: none"> - erinomaiset yksilöt ovat erittäin hyviä ja niitä on eri linjoista <p>Käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodusta löytyy vahvaviettisiä ja toimivia koiria - uudet rodunharrastajat saavat tietoa Vepestä entistä helpommalla - hyvältä vepekoiralta vaadittavat ominaisuudet eivät ole ristiriidassa mukavan seurakoiran ominaisuuksien kanssa <p>Rodun markkinapotentiaali</p> <ul style="list-style-type: none"> - ei ole muotirotu - lempeä, lapsirakas jättiläinen 	<p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> - avoimuuden puute koskien terveystietoja - osin hyödyntämättömiä vanhoja linjoja <p>Luonne</p> <ul style="list-style-type: none"> - yksittäisiä arkoja tai aggressiivisia yksilöitä - liiallinen pehmeys <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> - iho-ongelmat - ristisiteet - kyynärnivelet - lonkat <p>Rakenne</p> <ul style="list-style-type: none"> - epätasapainoisesti kulmautuneet - lyhyet ristit - eikot etuosat <p>Käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - tilastointikelpoista tietoa rodun käyttöominaisuuksista on hyvin vähän - käyttöominaisuudet osalla koirista olemattomat - koirilla puutteita uimahalukkuudessa, toimintakyvyssä ja taistelutahdossa - ihottumat estävät uimisen <p>Rodun markkinapotentiaali</p> <ul style="list-style-type: none"> - melko työläs turkinhoito - suuri koko - kuolaaminen - korkeat elinkustannukset
MAHDOLLISUUDET	UHAT

<p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> - uusien jalostusyksilöiden hankinta helppoa - DNA-testaus (sairaudet, värit) - kaksoisastutus <p>Luonne</p> <ul style="list-style-type: none"> - luonteiden säilyttäminen ilmeisen helppoa <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> - kystinuriatestaus, teknologian tuomat mahdollisuudet <p>Rakenne</p> <ul style="list-style-type: none"> - kokonaisuutta on edelleen mahdollista parantaa <p>Käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - vesipelastuskokeet, varsinkin ns. rajatutu kokeet - rodulle oma yksinkertainen ”vesitestausta” - luonne/käyttöominaisuuskyselyt kasvattajille/omistajille <p>Rodun markkinapotentiaali</p> <ul style="list-style-type: none"> - ei tarvetta lisämarkkinointiin 	<p>Populaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> - matador-jalostus - mahdolliset uudet sairaudet <p>Luonne</p> <ul style="list-style-type: none"> - osaamattomat omistajat ja kasvattajat <p>Terveys</p> <ul style="list-style-type: none"> - sydänsairaudet - lonkat - kyynärnivelet - silmäsairaudet <p>Rakenne</p> <ul style="list-style-type: none"> - muotivirtaukset ovat aina vaarallisia - liioittelu - koon pieneneminen <p>Käyttöominaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - vesipelastusvaisto katoaa rodusta - vesipelastuksesta kiinnostuneet rodun harrastajat vaihtavat rotua - tietoa käyttöominaisuuksista kerääntyy vähemmän <p>Rodun markkinapotentiaali</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisääntyvien kasvuhäiriöiden mahdollisuus
--	---

6.5 Varautuminen ongelmiin

Riskit	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
<ul style="list-style-type: none"> - terveyden heikkeneminen - kystinuria 	<ul style="list-style-type: none"> - sairaat koirat jalostuksessa - testaamattomat koirat jakotuksessa 	<ul style="list-style-type: none"> - terveyden arvostaminen 	<ul style="list-style-type: none"> - perinnöllisten sairauksien testaaminen (kystinuria, silmä- ja sydänsairaudet) - avoin tiedonkulku 	<ul style="list-style-type: none"> - jalostusmateriaali vähenee
<ul style="list-style-type: none"> - vepe-harrastus vähenee - luontainen vepe-vietti katoaa 	<ul style="list-style-type: none"> - harrastajien vähyys - rodun huono menestys vepe-kokeissa 	<ul style="list-style-type: none"> - rajatut kokeet - vesitestausta - rotuyhdistys panostaa nykyistä enemmän vepe-toimintaan 	<ul style="list-style-type: none"> - jalostusvalinnat 	<ul style="list-style-type: none"> - rodulle ominainen vesipelastusvietti ja kyky vesityöskentelyyn katoaa

6.6 Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

2011

- kystinuriatilanteen kartoituksen jatkaminen
- jalostustarkastuslomakkeen laatiminen
- terveystarkastuslomakkeen kehittäminen
- silmätarkastukset
- kartoitukset sydänsairauksista

-

2012

- aloitetaan vuosittainen jalostustarkastus
- kystinuriatilanteen kartoituksen jatkaminen
- terveyden kartoittamisen jatkaminen
- silmätarkastukset
- kartoitukset sydänsairauksista
- kasvattajapäivät, yhteenveto pentueilmoituksista

2013

- jalostustarkastus
- yhteenveto pentueilmoituksista
- kystinuriatilanteen kartoituksen jatkaminen
- silmätarkastukset
- kartoitukset sydänsairauksista
- terveyden kartoittamisen jatkaminen

2014

- jalostustarkastus
- kartoitus sydänsairauksista
- silmätarkastukset
- kystinuriatilanteen kartoituksen jatkaminen
- silmätarkastukset
- terveyden kartoittamisen jatkaminen
- kasvattajakysely ja kasvattajapäivät

2015

- jalostustarkastus
- kystinuriatilanteen kartoituksen jatkaminen
- terveyden kartoittamisen jatkaminen
- silmätarkastukset
- kartoitus sydänsairauksista

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Jalostuksen tavoiteohjelma tulee päivittää vähintään viiden vuoden välein tai tarvittaessa. Se on kokonaisuudessaan luettavissa yhdistyksen internetsivuilla. Jalostustoimikunta seuraa jalostuksen suuntauksia ja tarvittaessa ehdottaa hallitukselle parhaaksi katsomiaan toimenpiteitä.

Rotujärjestö ja jalostustoimikunta ohjaavat ja informoivat kasvattajia sekä uroksen omistajia jalostuksen tavoiteohjelman mukaisesti. Yleistä valistusta pyritään lisäämään avoimella ja rehellisellä yhteistyöllä. Rotujärjestö ja jalostustoimikunta painottavat vapaaehtoisuuteen perustuvaa jalostuksen tavoiteohjelman noudattamista

8. LÄHTEET

- DVM PhD Sharon Gwaltney: Cystinuria in Newfoundland Dogs
- Kystinuria periytymistaulukko
- Suomen Kennelliiton internetsivut www.kennelliitto.fi, KoiraNet
- Birgitte Gothen: Newfoundlandshunden
Clausen Böger Köpenhamn 1979 ja ICA-Förlaget AB, Västerås 1981
- Suomen Newfoundlandinkoira yhdistys ry:n seuraavat julkaisut:
  - Suomen NF-Uutiset 1/03 Marika Mäntylän artikkeli ”Valkomusta väri Suomen newfoundlandinkoirilla”
  - Historiikki 1952-1976
  - Suomen Newfoundlandinkoira yhdistys ry:n internetsivut www.newfoundland.fi
- www.newpendelnewfclub.com/health.html

9. LIITTEET

- Liite 1 Pentuelomake
- Liite 2 Terveyskyselytoimikunnan toimintaohje
- Liite 3 Terveyskyselylomake
- Liite 4 Sharon Gwalteyn artikkeli kystinuriasta
- Liite 5 Rotumääritelmä
- Liite 6 Pentuvälityksen toimintaohje
- Liite 7 Jalostusohjesäännöt